

Príbeh Bohatera z Maglovca pokračuje:

Jožko, chudák, po prepustení z hradu, nevedel, čo má robiť. Báľ sa, ako ho prijme rodina a či ho Borka bude mať rada.. Ujala sa ho starénka bylinkárka na Puchove (stará osada v Kapušanoch). Liečila bylinkami, ale aj slovom. Jožkovi uzdravila rany na tele i na duši. Po zahojení rán sa rozhodol vrátiť domov. Zdržoval sa tam aj jeho bývalý pán - zachránený magister Henrich. Ten z vďačnosti Jožkovi prisľúbil a daroval mu jeden celý majetok s mlynom pri rieke Toryse za Brezovicou. Doteraz sa ten chotár volá Kvakov. Borka svoj sľub dodržala, jej láska k Jožkovi pretrvala. Založili si rodinu a v Kvakove žili dlhé časy. Dnes už táto dedina neexistuje.

Henrich u kráľa upadol do nemilosti, bola mu odňatá Nová Ves (t.j. Pečovská). Zomrel asi v r. 1332, a to bez mužských potomkov.

A čo sa stalo s hradom? Hrad zostal dlhé roky opustený. Uhorský kráľ Ľudovít I. (1342 – 82) daroval v r. 1350 majetok hradu svojmu vychovávateľovi Petrovi Szaplanczaymu (Poharusovi). Po vymretí jeho potomkov hrad prešiel s majetkami znovu do rúk kráľa.

Bylinkárka, ktorá sa starala o nášho bohatera, iste využívala silu Božej lekárne – liečivých bylín, ktoré zbierala v okolí hradu. Ich liečivá sila a výnimočnosť sa odovzdávala z pokolenia na pokolenie. Miesta výskytu boli prirodzene uchovávané a chránené. Koncom 20. storočia sa toto územie, po ktorom sa teraz pohybuje, stalo zákonom chránené.

Historii Bohatera z Maglovca ciąg dalszy:

Biedny Jožko po opuszczeniu zamku nie wiedział, co z sobą począć. Bał się, jak przyjmie go rodzina i czy Borka wciąż będzie go chciała. Zaopiekowała się nim stara zielarka na Puchowie, w dawnej osadzie Kapuszan. Kurowała go ziołami i dobrym słowem. Uleczyła mu poranione ciało i duszę. Gdy rany się zagoiły, Jožko postanowił wracać do domu. Przebywał tam również jego niegdysiejszy pan, mistrz Henryk, który z wdzięczności obiecał i podarował Jožkowi posiadłość z młynem położoną za Brezovicą nad rzeką Torysą. Do dziś dnia miejsce nosi nazwę Kvakov. Borka dotrzymała słowa, a jej uczucie nie wygasło. Razem z Jožkiem założyli rodzinę i jeszcze długo żyli w Kvakovie, choć dziś wioska Kvakov już nie istnieje.

Mistrz Henryk popadł u króla w niełaszkę. Odebrano mu Pečovską Nową Ves i w końcu zmarł około 1332 r. nie pozostawiawszy męskich potomków.

A co się stało z zamkiem? Zamek na długie lata opustoszał. Król Ludwik I (1342 – 1382), lepiej znany jako Ludwik Węgierski, w 1350 r. przekazał majątek zamkowy swojemu wychowawcy Piotrowi Szaplanczayowi (Poharusowi). Gdy zaś i jego potomkowie wymarli, zamek wraz z posiadłościami trafił z powrotem w ręce króla.

Zielarka, która opiekowała się naszym bohaterem korzystała z dobrodziejstw Bożej apteki – ziół zbieranych w pobliżu zamku. Wiedza o ich unikalności i leczniczej mocy była przekazywana z pokolenia na pokolenie. Miejsca, w których rosły zioła były przechowywane w pamięci i starannie chronione. Pod koniec XX wieku obszar, na którym się znajdujemy, został objęty ochroną z mocy prawa.

PR Kapušiansky hradný vrch

Prírodná rezervácia Kapušiansky hradný vrch (od roku 1980) má rozlohu 18,1 ha. Vulkanické horniny – andezity na južných svahoch spolu s priaznivými mikroklimatickými podmienkami vytvorili podmienky pre suchomilnú vegetáciu. Tá je tu považovaná za najsevernejší výskyt xerotermernej vegetácie v rámci celého východného Slovenska. Pozostáva z lesostepných porastov s dubom žltkastým (*Quercus dalechampii*), krovinatými formáciami skalníka, ruží, tavoľníka prostredného a drieňa. Na okrajoch porastov môžeme vidieť klokoč pérovitý (*Staphylea pinnata*). Z jeho semienok sa v minulosti vyrábali aj ružence, keďže semienka pripomínajú korálky.

Poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*)

Zo vzácných a chránených druhov rastlín sa tu vyskytuje skoro na jar kvitnuci poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), kosatec bezlistý uhorský (*Iris hungarica*), ktorý rastie v skupinách a vytvára počas kvitnutia fialové ostrovčeky. Ak niekto spomenie, že na hrade videl aj ježibabu, tak je to pravda. Nejde však o rozprávkovú bytosť, ale o rastlinu ježibaba guľatohlavá (*Echinops sphaerocephalus*), rastúcu na svahu pod hradom. Má ostatné listie a vytvára modré guľovité kvetinové hlavy.

Jašterica múrová (*Podaris muralis*)

Fauna. Na hradnej lúke a svahu pod hradom môžeme pozorovať motýle. Hradné múry sú domovom jašterice múrovej (*Podaris muralis*). Z obojživelníkov, najmä v sezónnych mlákach lesných ciest možno stretnúť kunku žltobruchú (*Bombina variegata*). Slniaca sa užovka hladká (*Coronella austriaca*) je kvôli svojej kresbe na tele často zamieňaná za jedovatú vretenicu. Prechádzku na hrad nám spríjemňuje aj vtáčí spev. V lesných porastoch našlo domov množstvo drobných spevavcov, akými sú penice, sýkorky, kolibkáriky či mucháriky.

Mýšiak lesný (*Buteo buteo*)

Z dravcov nás na oblohe upúta krúžiaci orol kriklavý (*Aquila pomarina*) alebo náš najhojnejší dravec myšiak lesný (*Buteo buteo*).

PR Kapušiansky hradný vrch patrí medzi výnimočné botanické lokality v regióne, a preto bol zaradený aj do európskej siete chránených území NATURA 2000 ako súčasť UEV Fintické svahy.

V blízkosti tohto miesta sa nachádza lesný močiar. Ide o územie, ktoré je nasiaknuté alebo zaplavované vodou, či už trvalo alebo sezónne. Nie je to len liaheň komárov. Počtom druhov rôznych rastlín, živočíchov a mikroorganizmov sa mokrade, medzi ktoré močiar patrí, zaraďujú medzi najbohatšie prírodné prostredia, preto majú obrovský význam pre zachovanie prírodného bohatstva. Bahno, ktoré sa na jeho okraji nachádza, je wellness pre diviakov. Po vyváňaní sa v blate, otierajú kožu o kmene stromov a zbavia sa parazitov.

Hlavným cieľom ochrany územia je zachovanie priaznivého stavu biotopov a druhov, ktoré sa v území trvalo alebo dlhodobejšie vyskytujú. Preto by sme chceli upozorniť návštevníkov hradu, aby sa pohybovali len po existujúcich chodníkoch, neskracovali si cestu, nezachádzali do územia a nezakladali oheň z dôvodu vysokého rizika požiarov hlavne v letnom období. Vysoká návštevnosť a pohyb mimo chodníkov spôsobujú ničenie vzácných biotopov a vnášanie nepôvodných druhov rastlín. Bolo by škoda necitlivým prístupom a nedbanlivosťou prísť o jedinečnú botanickú lokalitu v našom regióne, medzi ktoré PR Kapušiansky hradný vrch určite patrí.

Zdroj: ŠOP SR, RCOP Prešov

lubných. Uvažuje sa, že jest to najbardziej na północ wysunięte stanowisko występowania roślinności kserotermicznej w całej wschodniej Słowacji. Składa się z roślin leśno-stepowych z domieszką dębu Dalechampa (*Quercus dalechampii*), krzewiastych formacji irgi, róż, tawuły średniej i derenia. Skraje lasów porasta kłococzka południowa (*Staphylea pinnata*). Z jej nasion, przypominających kształtem koraliki, wytwarzano dawniej różańce.

Klokoč pérovitý (*Staphylea pinnata*)

Potravinový reťazec v mokradi

komár

kunka

užovka

bocian

Ohnivák zlatobyľový (*Lycaena virgaureae*)

Mlynárík východný (*Leptidea morsei*)

Ježibaba guľatohlavá (*Echinops sphaerocephalus*)

Spriadák kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*)

Vidlochvost ovocný (*Iphiclidides podalirius*)

Ohnivák veľký (*Lycaena dispar*)

POUŽITÁ LITERATÚRA / BIBLIOGRAFIA:

- » MACÁK J. 1992. Bohatier z Maglovca. Kapušany: Obecny úrad Kapušany, 1992. 105 s.
- » Informácie o PR Kapušiansky hradný vrch a fotografie: ŠOP SR, RCOP Prešov

Interreg
Polsko-Slovensko

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Projekt Bohatier z Maglovca č.: INT/EK/PO/1/II/A/0245
spolufinancovaný Európskou uniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2014-2020.

Projekt Bohatier z Maglovca nr.: INT/EK/PO/1/II/A/0245
współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Regionalnego
w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Republika Słowacka 2014-2020.